

Besidka.

SUPPEMENE TO "PŘÍTEL LIDU."

"ZÁBAVNÁ PŘÍLOHA PŘÍTELE LIDU."

Číslo 2

Wilber, Neb., dne 5. prosince 1901.

Ročník I.

Autorisovaný
překlad

prof. Frant. Fahoana.

Bosenský drak.

ROMÁN

Josefa Aug. Tomiče.

II.

Utištěný lid nepodléhá vždy svému břemenu, nýbrž sám sebou se zachovává o se sít, aby v příhodný čas tím mocněji se vzhopil a svému utiskovateli se pomstil. Tak bylo i s mřem v Bosně. Bosensťi, beji, jimž bylo na čas, aby co nej-dříve sebrali veškerou svou sílu, a kdy se toho nikdo nenaděje, a sebe avrhli jho tyrana, jenž jim byl sedl na šíji. Kapitáni a beji navštěvovali se potajf, o lbývají se tajně schůzky a porady, jak by Osmany ze země vypoučili a svou bývalou moc zřídili. Ti, kteří kdysi z jakékolivěk příčiny v neváru spolu žili, nyní se smiřují a jeden vedle druhého kladou ruce na koran, zapřisahajíce na čistou vírou prorokovou, že se pomstí d'ansultánovi a jeho služebníkům "Na shledanou!" bylo heslem, jež neslo se šeptem o úst k ústům, a tisíce očí jiskřilo se při slovech těch divým ohněm, tisíce ruk křečovitě sáhlo po rukojeti břitkých handžářů.

R. 1828 na jaře překročilo ruské vojsko pod generálem Debičem hranici a jalo se postupovati k Balkánu Bleskorychle roznesta se zpráva o tom po celé Bosně: "Rusové jdou!" slyšeti bylo volání na všech stranách. I mohomedáni i rája radovali se věstí té. Podivno dojista, ale skutečná pravda. Rája myslila, že nyní přišla doba jejího osvobození, a Mohomedáni domnívali se, že udeřila jim hodina, kdy se budou moci d'ansultánovi pomstiti, jenž byl ve veliké nesnázi. Vezfr Avdurahim přislíbil, že sultánovi pošle na pomoc třicet tisíc vybraných junáků, a také skutečně povolal všechny Mahomedány do zbraní. Jeho přívrženci jichž ty o s destatek mezi beji, pak jim placent derviši běhali po celé zemi od města k městu, vybízejíce v boj malé i velké: "Do zbraní, pravověřci, celé houfy nekřesťanů táhnou, obhajme víry prorokovy! K slovu a téma nastalo všeobecné zbrojení. Ze všech měst, ze všech srubů táhnou čety na Orlovo pole, na pomezí srbské, kde se měla voj-ka

shromáždit a pak Srbskem proti Moskvanu táhnouti. Čety vedou junáci kapitáni a beji bosensťi. Avdurahim vezfr patřil na to junácké hnutí a srdce mu radostí plesá, ale nebohý netuší, že se tak veliká síla nesešla k vůli sultánovi, aniž na

valo na vrcholi Tribovy hory, by se po malé chvíli ukrylo za její široký hřbet. V srubu bejově všudy pusto! Před třemi dny vytrhl Rustem bej Altomanovič k Orlovu poli s 500 mužů. V srubu ostavil pouze několic spolehlivých služebníků a šedě-

měla ráže z kamene kvetla dívka v kamenném srubu svého otce, o hloučená od celého světa a osamělá. Dokud byla ještě malým děckem, umřela jí matka, na níž se jen v snách pamatovala.

Od dětinství byla jí nejměrnější společnicí křesťanská dívka Jurka ze Zovika. S ní nejvíce dnů svého dětství strávila hrou a nevinným zábavami. I nyní co odrostlá děvčata oboují pospolu jako za dob šťastného dětství, milujíce se jako vlastní sestry. Rustem beji nebylo to obcování proti mysli, neboť věděl, že to je jedina radost milého jeho dítěte.

Tam v zahradě harému, která se pod srubem s kopce v dolinu spouští, spočívají pod mladou košatou lipou obě děvy Mejra i Jurka na kobereci, prostřeném na zelené trávě. Mejře se asi osmnácte let, a krásna je, že se na ni dvě oči dosyta nadívat nemohou. Líčko je bílé jako bílá růže, ústa jako by dukátem směřena, ale jsou svěží a červená jako zralá neutrhnutá jahoda. Černé vlasy si na zad jen tak ledabylo přičesala a v dva bujné vrkoče sjetla jež jí po ramenech splývají. O lěn je v červený oděv. Má na sobě široké dimije z červeného aksamitu, ozložené zlatým vyšíváním a perlemi, z pod níž kypí plná sněhobílá nádra, na nichž se stkví djerdjoa s třemi řadami dukátů. Na hlavě má na levo posazeny jemny fes, na něm je připjat závoj z bílého hedvábí, jímž rozmarný vítr si zahrává, by se nabažil okouzlující krásy dívčiny.

Jurka je poněkud starší Mejry. Vlasů je hnědých, tváře ruměnné, trochu sluncem opálené. Olěna je v roucho vesnické bosenské křesťanky; na hlavě má červenou čapku stříbrnými penízky posetou, košili z bílého plátna v kraji a po stranách vyšíváním, na košili nosí jelek, Opásaná je pasem, a odtud splývá jí zástěrka, lemovaná třepením z různobarevné vlny a okrášlená květovaným vyšíváním. Kolem krku zavěšen jest veliký šperk ze samých stříbrných peněz, jež jí nádra zpoily zakrývají.

J. Sadilek
k 50letým narozeninám

obranu jeho proti Rusům, nýbrž že za zcela jinou příčinou. "Proč netáhneme do boje?" rozmlouvali pospolu nespokojení beji, "try potáhneme na Orlovo pole, až budeme všicki pohromadě, pak se snadno rozhodneme, co nám bude činiti."

Byl krásný jarní den. Srub beje Altomanoviče, blíž vesnice Zoviku, v rovině Pasávské, ozařovaly teplé paprsky slunéčka, jež zrovna spoč-

ho svého strýce Mustaj-baje, jenž r. 1806 na Šabaeském poli přišel o levou ruku v bojích Karađorđovci pod Kulín-kapitánem. Jelikož i oba dva synové Rustembejovi Achmet a Jusuf s otcem táhli do boje, měl starý Mustaj na starosti Mejru, krásnou deersku Rustemova. V celé Posavině nebylo dívky, ani turecké ani křesťanské, která by se co do krásy vyrovnala Mejře. Jako osa-